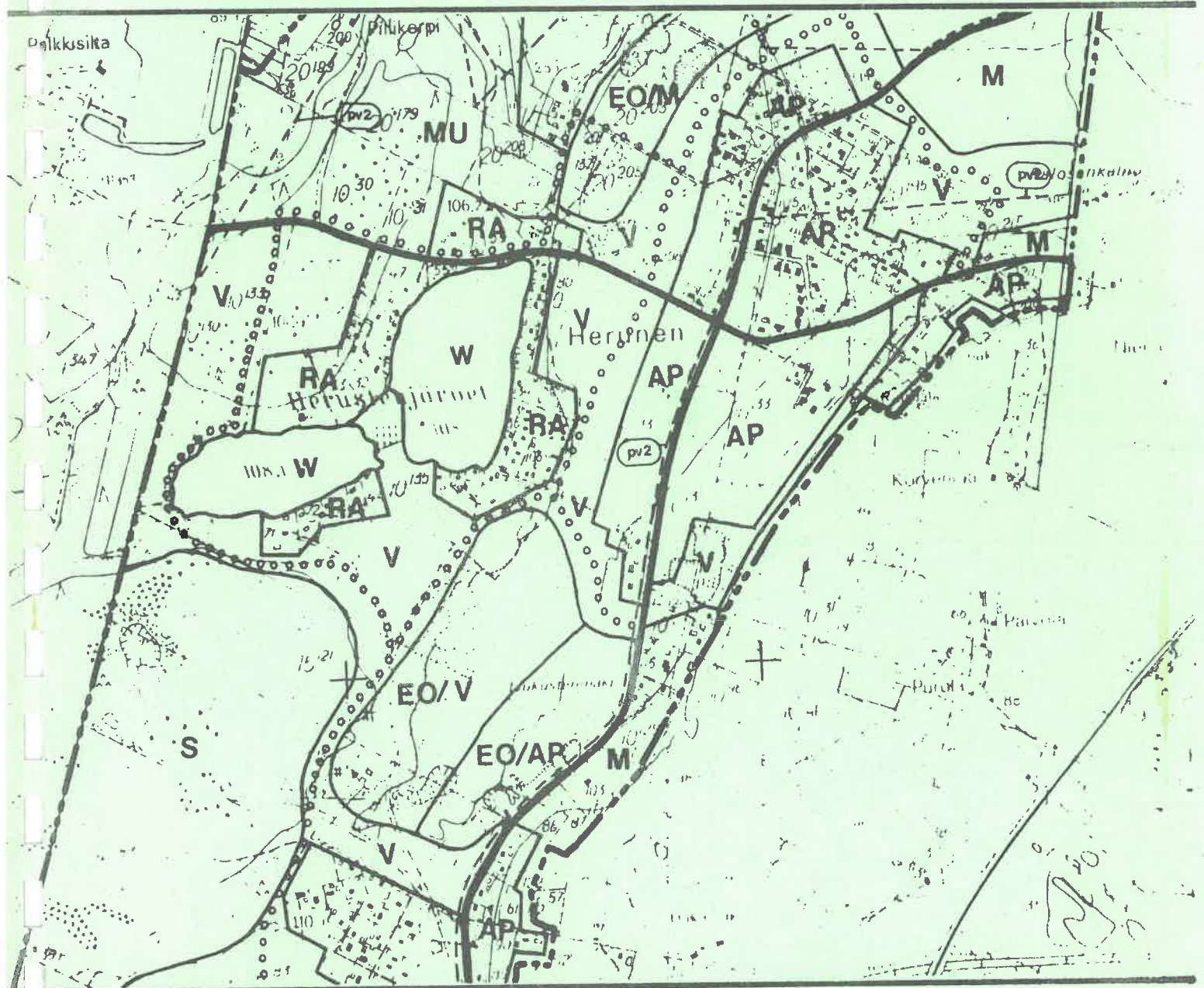

NURMIJÄRVI

HYVINKÄÄNKYLÄN HARJU- ALUEIDEN OSAYLEISKAAVA

SUUNNITTELUOSASTO
YLEISKAAVATOIMISTO 1988

SISÄLTÖ

0.	JOHDANTO	Sivu 1
1.	SUUNNITTELUALUE	2
2.	PERUSTIEDOT	3
21.	Suunnittelutilanne	3
21.1.	Seutukaavoitus	3
21.2.	Yleiskaavoitus	3
21.3.	Rakennuskaavoitus	4
21.4.	Rakennusjärjestys	4
21.5.	Toimenpide- ja rakennuskiellot ..	4
21.6.	Päätökset ja suunnitelmat	4
21.7.	Pohjakartat	5
22.	Maanomistus	5
23.	Väestö ja työpaikat	5
24.	Hyvinkään kylän harjualueiden nykytila ..	6
24.1.	Rakennettu ympäristö	6
24.11.	Asuminen	6
24.12.	Palvelut	6
24.13.	Liikenne ja tekninen huolto	6
24.14.	Virkistys	6
24.15.	Soranottoalueet	7
24.2.	Luonnonympäristö	8
24.3.	Erytispiirteet ja suojelukohteet ..	8
3.	TAVOITTEET	9
4.	OSAYLEISKAAVA	10
41.	Yleisperustelu	10
42.	Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä alue- rajaukset	10
42.1.	Rakennetut alueet	10
42.2.	Maa- ja metsätalousalueet	11
42.3.	Virkistysalueet	13
42.4.	Suojelualueet	13
42.5.	Pohjavedenottamoalueet suojavyö- hykkeineen	14
42.6.	Muut aluevaraukset	15
43.	Maankäyttöratkaisut soranoton kannalta ..	16
5.	TOTEUTTAMINEN	17
6.	KÄSITTELYVAIHEET	18

TAULUKOT

1.	Väestösuunnite Rajamäen osa-alueen ja koko kunnan osalta v. 1985-2000
2.	Työpaikkasuunnite Rajamäen osa-alueen ja koko kunnan osalta v. 1985-2000
3.	Sora- ja hiekka-alueet osa-alueittain (18.4.1988)
4.	Soranottohakemukset sekä myönnettyt luvat suunnittelualueella (18.4.1988)
5.	Osayleiskaava-alueen jakautuminen eri maankäyttömuotoihin

KARTAT

1. Geologisen tutkimuslaitoksen selvitys alueen sora- ja hiekkavarroista
2. Suunnittelualueen raja
3. Helsingin seudun I ja II seutukaavan yhdistelmä
4. Helsingin seutukaavaliiton kokonaissuunnitelma 1984
5. Nurmijärven yleiskaavaehdotus
6. Rakennuskaava-alueiden raja
7. Maanomistustilanne
8. Vesi- ja viemäriverkosto

LIITTEET

1. Hyvinkäänkylän harjuaueiden ympäristö- ja maisemselvitys

0. JOHDANTO

Kunnanvaltuusto teki 27.5.1987 § 121 päätöksen osayleiskaavan laatimisesta Hyvinkäänkylän harjualueille.

Tätä ennen on alueen osayleiskaavoitus käynyt läpi seuraavia vaiheita:

- Kunnanhallitus päätti 21.12.1981 kaavoituslautakunnan esityksestä ryhtyä laatimaan soranoton yleissuunnitelmaa kunnan alueelle osayleiskaavoina. Ensimmäisessä vaiheessa työn alle otettiin Nukarin ja Hyvinkäänkylän harjualueet.
- Kunnanvaltuusto hyväksyi Hyvinkäänkylän harjualueiden osayleiskaavan 31.8.1983 § 158.
- Ympäristöministeriö vahvisti osayleiskaavan 5.7.1985.
- KHO kumosi ympäristöministeriön vahvistuspäätöksen 26.2.1987. Kaavasta olivat valittaneet KHO:een Oy Lohja Ab ja Tauno Valo.

Hyvinkäänkylän harjualueiden osayleiskaava laaditaan ns. III asteen osayleiskaavana. Kaava tullaan siten alistamaan valtuuston hyväksymispäätöksen jälkeen ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Osayleiskaava laaditaan suunnitteluosaston yleiskaavatoimistossa. Kaavaan liittyy erillinen ympäristö- ja maisemaselvitys, jonka tekijänä on ollut Finnmap Oy.

Nurmijärvellä 9 päivänä toukokuuta 1988

Kauko Kangas
suunnittelujohtaja

Matti Laitio
kaavoitusinsinööri

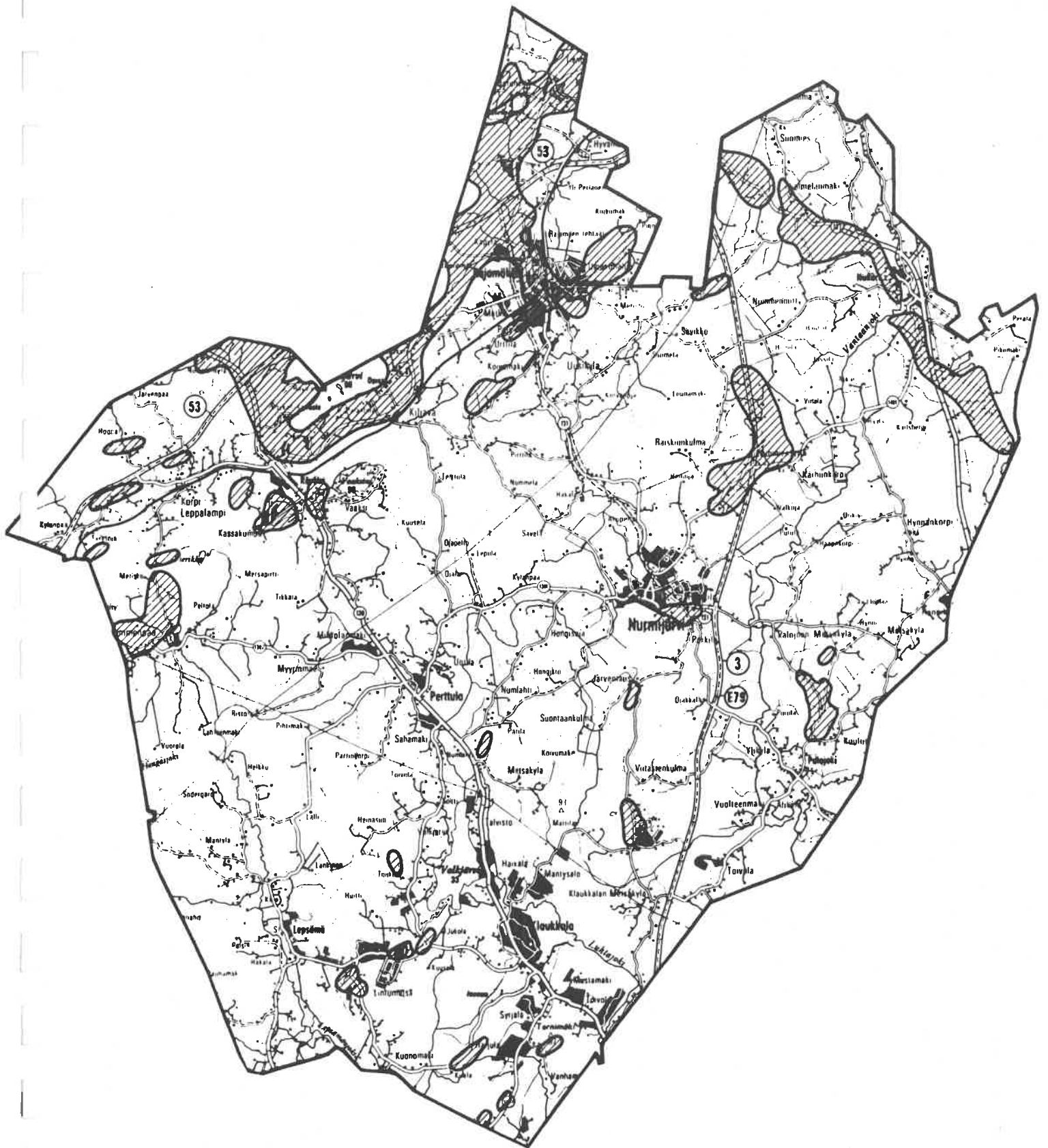
1. SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualan rajaus Hyvinkään kylän alueella perustuu geologisen tutkimuslaitoksen laatimaan selvitykseen kunnan alueella olevista sora- ja hiekkaesiintymistä (kartta 1).

Osayleiskaava-alue on osa I Salpausselkävyöhykettä, joka alkaa Hankoniemeltä ja jatkuu Lahden kautta aina maamme itärajalles asti.

Osayleiskaava-alue muodostaa I Salpausselän Nurmijärven puoleisen osan alkaen Rajamäen länsipuolelta Matkunsuon kohdalta, jossa harjuosassa on selvä kaventuma, jatkuen koilliseen Herusten alueelle ja sieltä edelleen Hyvinkään puolelle.

Harjusta erkanee Rajamäen taajaman kohdalla pitkittäisharju, joka ulottuu Rajamäen itäpuolelle Pinninummeen. Suunnittelualan rajaus on esitetty kartalla 2.

SORA- JA HIEKKA-ALUE
yhteensä 3080 ha

NURMIJÄRVEN KUNTA

SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

GEOLOGISEN TUTKIMUSLAITOKSEN SELVITYS
ALUEEN SORA- JA HIEKKAVAROISTA

Mk. 1:125.000

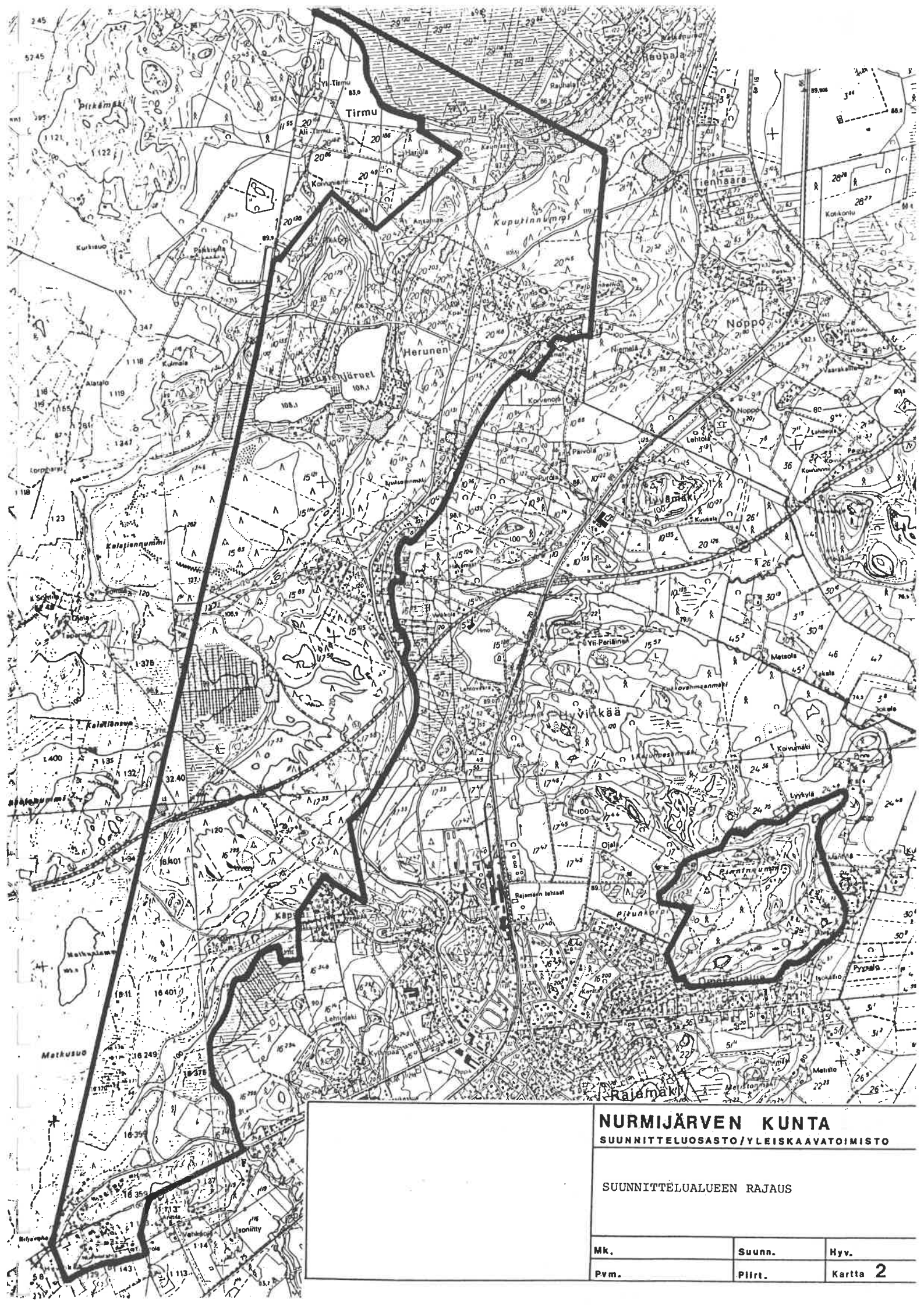
Suunn.

Hyv.

Pvm.

Piirt.

Kartta 1

NURMIJÄRVEN KUNTA

SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

SUUNNITTELUALUEEN RAJAUS

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Piirt.	Kartta 2

2. PERUSTIEDOT

21. Suunnittelutilanne

21.2. Seutukaavoitus

Nurmijärvi kuuluu Helsingin seutukaavaliittoon.

Helsingin seudun seutukaava I:ssä on käsitelty seudullisesti merkittäviä virkistys- ja suojelu-alueita sekä eräitä maa- ja metsätalousalueita. Seutukaava I on vahvistettu sisäasiainministeriössä 12.12.1977.

Helsingin seudun seutukaava II:ssa ja seutukaava I:n muutoksessa on tarkistettu ja täydennetty voimassa olevaa seutukaavaa. Seutukaava II ja seutukaava I:n muutos on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.10.1987.

Näissä seutukaavoissa on esitetty seuraavat suunnittelualuetta koskevat aluevaraukset:

Matkunsuon, Solttilannummen ja Petkelsuon alueet SU: Suojelualue. Kohteista valtaosa on Hyvinkään puolella.

Herustenjärvien länsipuolinen alue VR: Retkeily- ja ulkoilualue.

Pinninnummen alue VL: Lähivirkistysalue.

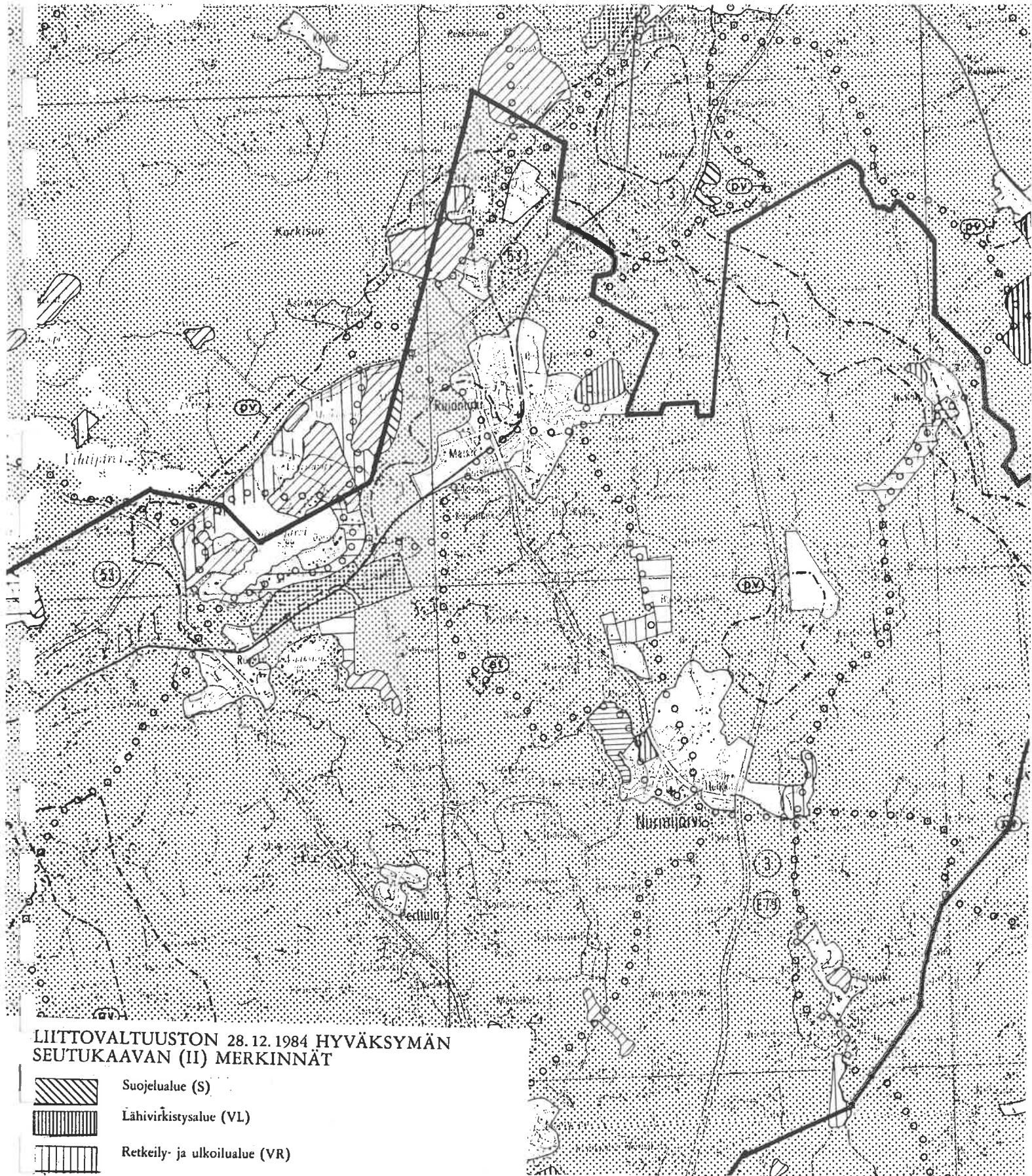
Valtaosa suunnittelualueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Seutukaavoissa on osoitettu myös pohjavesialueiden rajausta sekä ohjeelliset ulkoilureitit. Kartta 3.

Seutukaavaliitto on laatinut myös kokonaissuunnitelman (Kokonaissuunnitelma 1984), jossa on tarkasteltu seudun aluerakenteen ja maankäytön kehittämisen suuntaviivoja pitkällä aikavälillä. Kokonaissuunnitelma 1984 on hyväksytty seutukaavaliiton liittovaltuustossa 28.12.1984. Kokonaissuunnitelmaa ei alisteta ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Kartta 4.

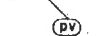
Muissa seutukaavoissa ei ole merkittäviä suunnittelualuetta koskevia aluevarauksia.

21.2. Yleiskaavoitus

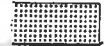
Nurmijärven koko kunnan yleiskaavoitus on tällä hetkellä kaavaehdotusvaiheessa. Yleiskaavaehdotus on ollut RakA 136 ja 29 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä 16.4.-15.5.1987 välisen ajan. Yleiskaavaehdotus noudattaa suunnittelualueella pitkälle KHO:ssa kumotun Hyvinkäänkylän harjualueiden osayleiskaavan ratkaisuja. Kartta 5.

LIITTOVALTUUSTON 28.12.1984 HYVÄKSYMÄN SEUTUKAAVAN (II) MERKINNÄT

- Suojelualue (S)
- Lähivirkistysalue (VL)
- Retkeily- ja ulkoilualue (VR)
- Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
- Ohjeellinen ulkoilureitti
- Pohjavesialueiden rajaus

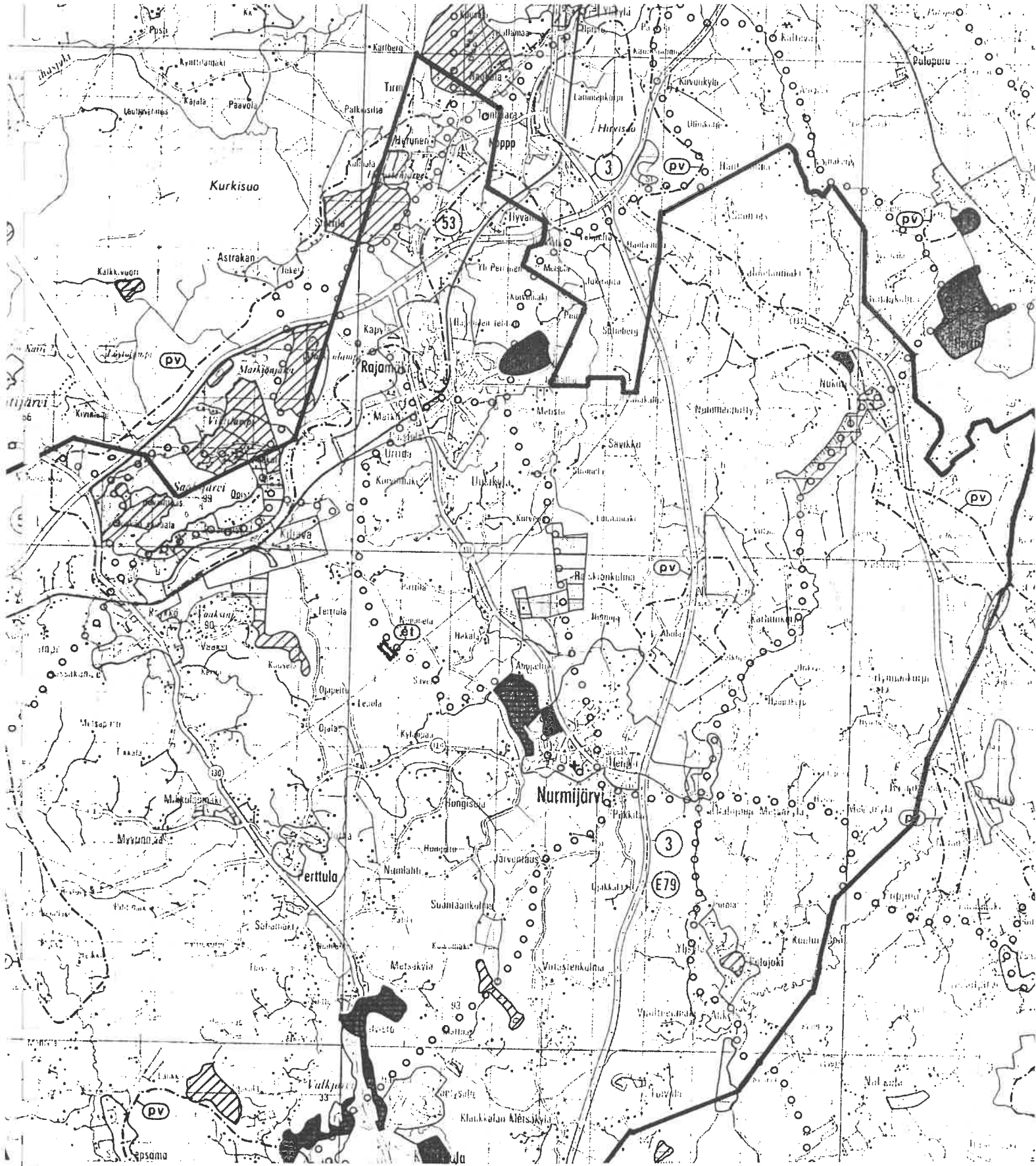
2.12.1977 VAHVISTETUN SEUTUKAAVAN MERKINNÄT

- Suojelualue
- Virkistysalue, joka on tarkoitettu pääasiassa lähilukoiluun ja virkistyskeskuksia varten
- Virkistysalue, joka on tarkoitettu pääasiassa tehokasta retkeilytoimintaa varten
- Maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on tarkoitettu erityisen tehokkaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen

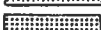

NURMIJÄRVEN KUNTA
SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

HELSINGIN SEUDUN I JA II SEUTUKAAVAN YHDISTELMÄ

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Piirt.	Kartta 3

KOKONAISUUNNITELMAN MERKINNÄT

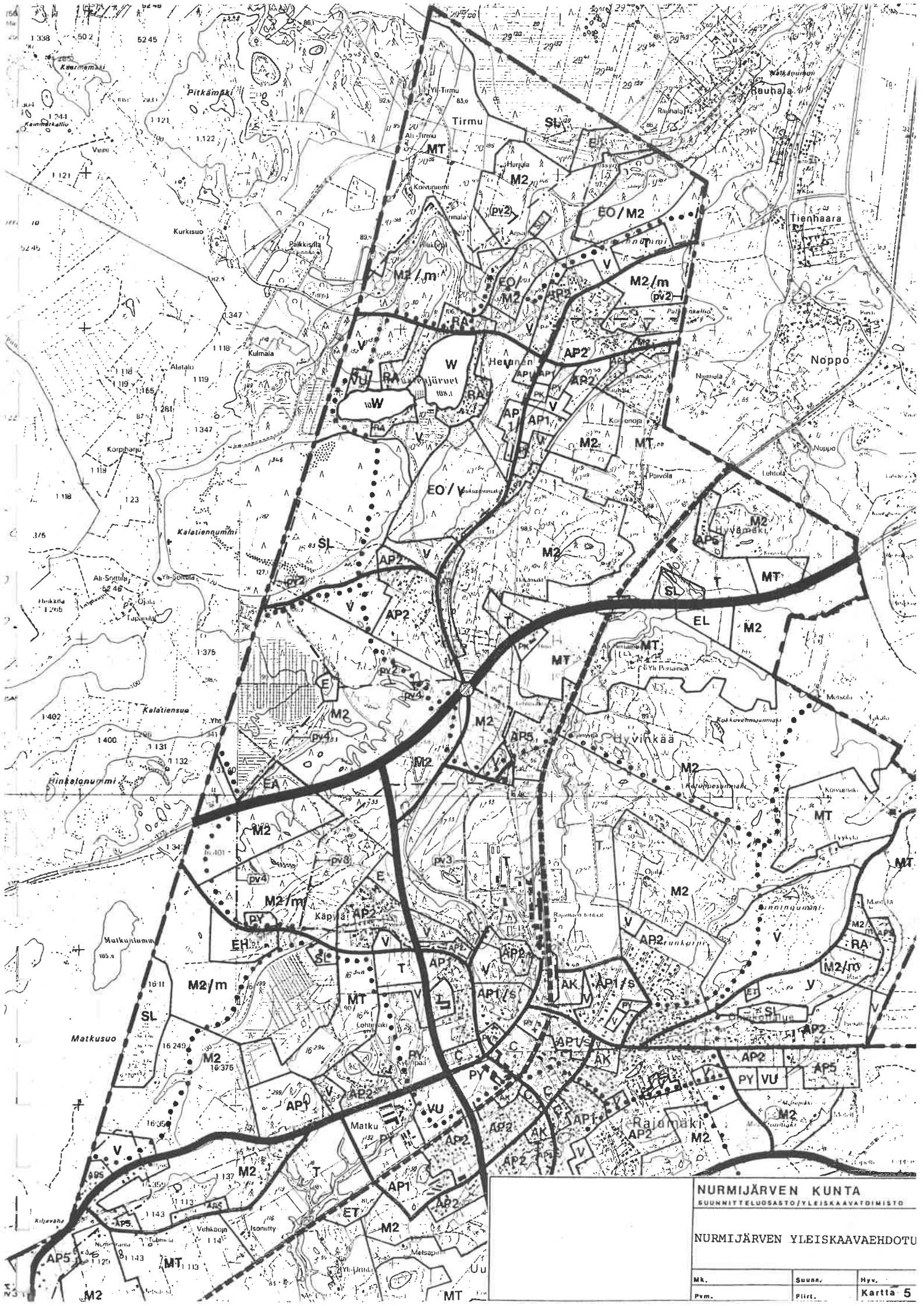
- Kerrostalovaltainen taajamatoimintojen alue (AK)
- Pientalovaltainen taajamatoimintojen alue (AP)
- Teollisuustoimintojen alue (T)
- Lähivirkistysalue (VL)
- Retkeily- ja ulkoilualue (VR)
- Erityisalue (E)
- Suojelualue (S)
- Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
- Tärkeä pohjavesialue

NURMIJÄRVEN KUNTA

SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

HELSINGIN SEUTUKAAVALIITON KOKONAIS-
SUUNNITELMA 1984

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Piirt.	Kartta 4

NURMIJÄRVEN KUNTA
 SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATIMISTO

NURMIJÄRVEN YLEISKAVAEHDOTUS

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Pilott.	Kartta 5

21.3. Rakennuskaavoitus

Rajamäen taajamassa ja Herusten alueella on voimassa olevat rakennuskaavat. Rajamäen ensimmäinen rakennuskaava on vahvistettu 20.6.1961 ja Herusten 7.10.1967.

Herusten rakennuskaavassa on Liukustenmäen alue osoitettu ESR-alueeksi (soran ja muun siihen verrattavan tarveaineen ottopaikka).

Rakennuskaava-alueiden rajausta on esitetty kartalla 6.

Kokonaisyleiskaavaehdotuksessa on rakennuskaavoitetut alueet otettu pääosin huomioon. Poikkeuksen muodostaa Herusten länsipuolitse kulkeva liikennealuevaraus, joka on katsottu tarpeettomaksi myös kunnan tieverkko- ja liikenneturvallisuussuunnitelmassa.

21.4. Rakennusjärjestys

Nurmijärven rakennusjärjestys on vahvistettu lääninhallituksessa 9.5.1964. Rakennuskaava-alueiden ulkopuolella on rakennuspaikan vähimmäiskoko 5.000 m².

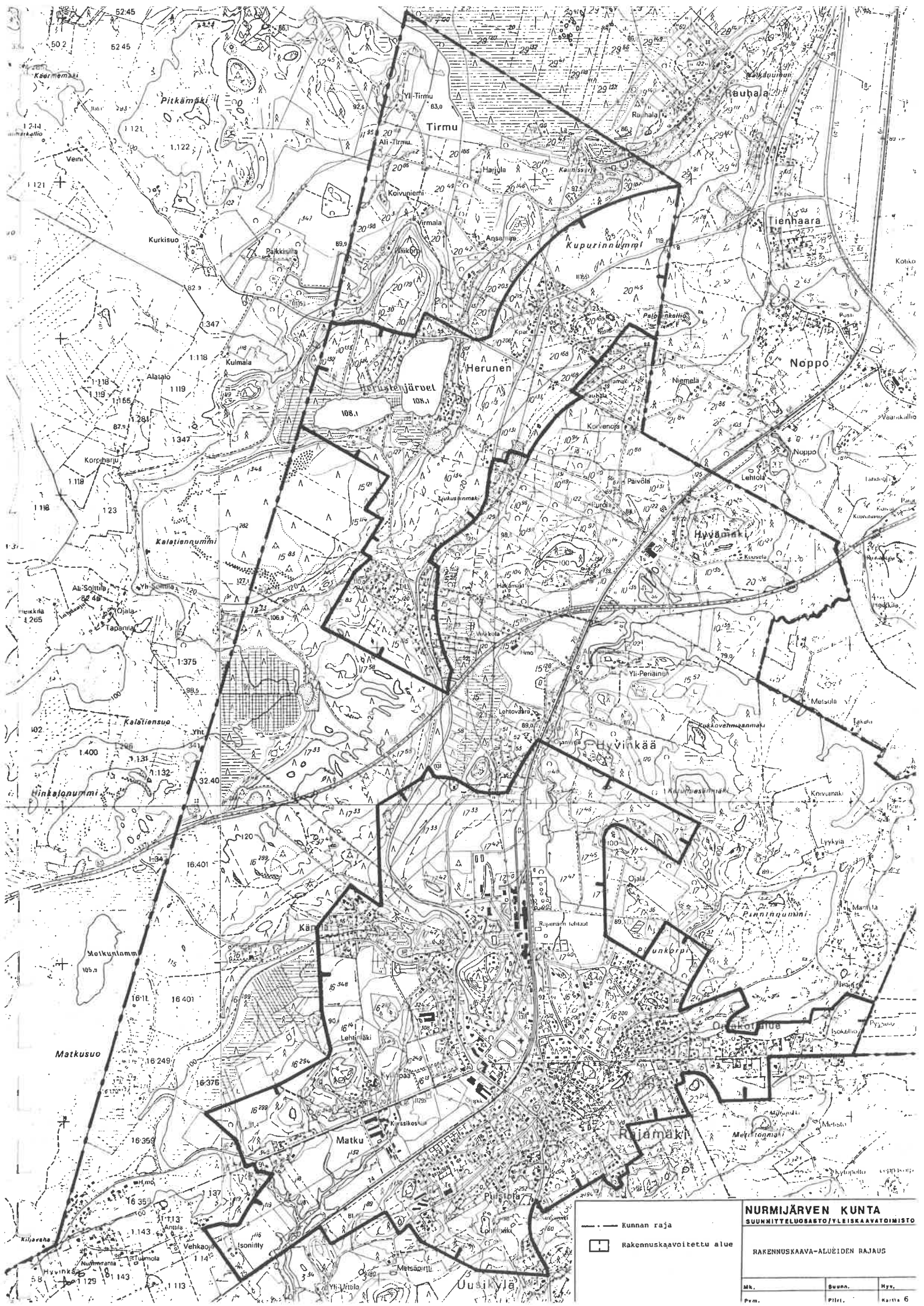
21.5. Toimenpide- ja rakennuskiellot

Ympäristöministeriö on antanut osayleiskaava-alueelle RakL 124a §:n mukaisen toimenpidekiellon koskien maa-ainesten ottoa ja puunkaatoa. Toimenpidekielto on voimassa 27.5.1992 saakka.

21.6. Päätökset ja suunnitelmat

Osayleiskaava-aluetta koskevat lisäksi seuraavat päätökset ja suunnitelmat:

- kunnanvaltuuston päätös osayleiskaavan laatimisesta (27.5.1987 § 121)
- lukuisat yksityisten maanomistajien laatimat soranottosuunnitelmat
- selvitys alueen kasvistosta ja kasvillisuudesta (Helsingin yliopiston kasvitieteen laitos 14.10.1987, Pertti ja Tarja Renvall)
- valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma (Solttilannummi)
- murskausasemia koskevat sijoituspaikkaluvat
- vedenottamoiden suoja-aluepäätökset
- ympäristö- ja maisemaselvitys (Finnmap Oy), selvitys on kaavaselostuksen liitteenä, liite 1

- Kunnan raja
- Rakennuskaavoitettu alue

NURMIJÄRVEN KUNTA
SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

RAKENNUSKAAVA-ALUEIDEN RAJAUS

Mk.	Suunn.	Mys.
Pvm.	Päiv.	Kartta 6

- valtakunnallinen soidensuojeluohjelma (Petkelsuo)
- kunnan ympäristösuunnitelman perusselvitys.

21.7. Pohjakartat

Osayleiskaavan pohjakarttana on käytetty peruskarttaa 1:10000.

Rajamäen ja Herusten rakennuskaava-alueilta on olemassa rakennuskaavan pohjakartta 1:2000.

22. Maanomistus

Maanomistustilanne käy ilmi kartalta 7. Kunnan lisäksi huomattavia maanomistajia alueella ovat Oy Alko Ab, Oy Lohja Ab, Tauno Valo sekä Helsingin kaupunkilähetys.

23. Väestö ja työpaikat

Koska osayleiskaava-alue liittyy kiinteästi Rajamäen taajamaan, on seuraavassa esitetty väestö- ja työpaikkatietoja koko Rajamäen osa-alueen osalta. Suunnittelualan väestö- ja työpaikkatietoja ei ole erikseen esitetty.

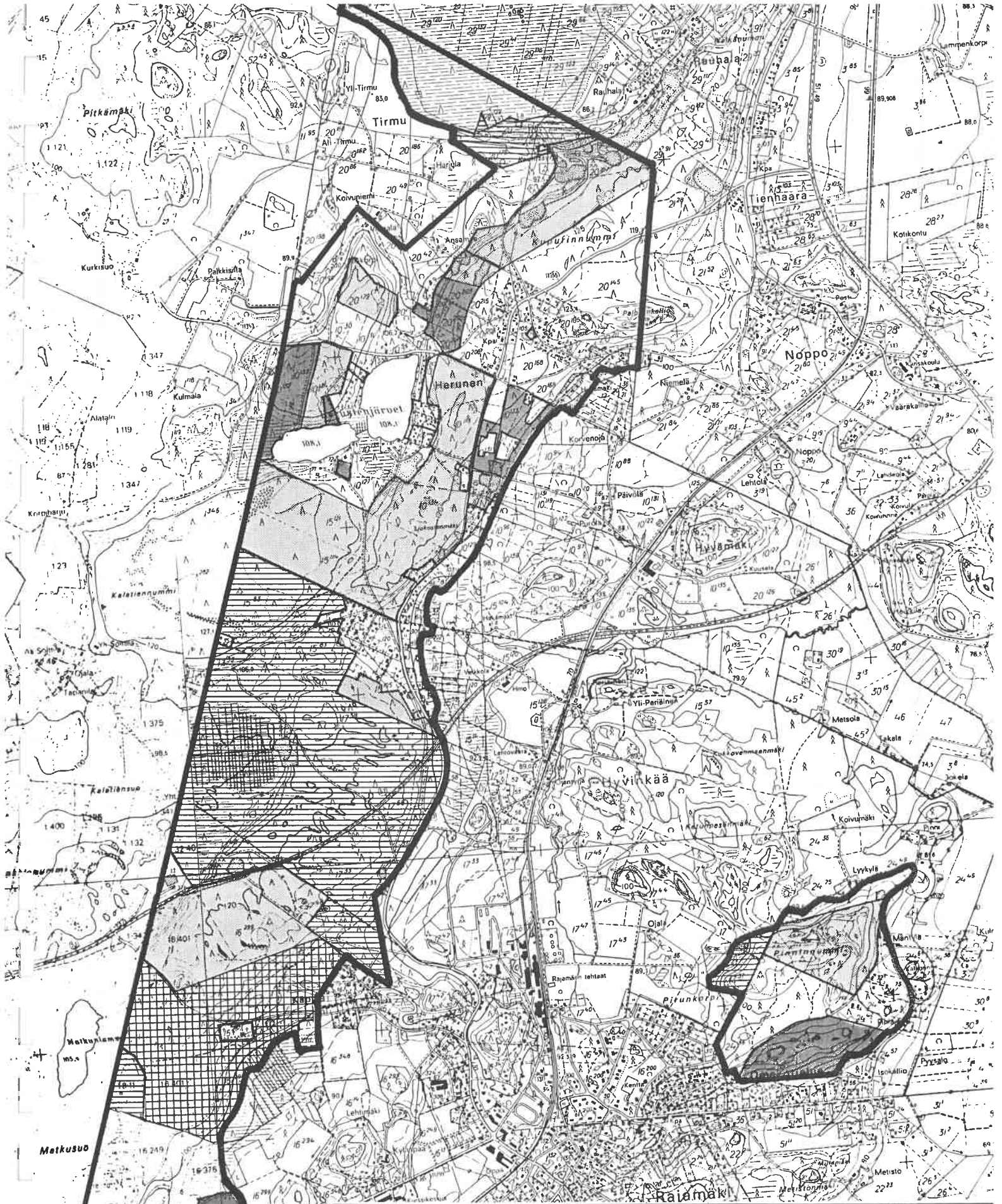
TAULUKKO 1: Väestösuunnite Rajamäen osa-alueen ja koko kunnan osalta v. 1985-2000 (kv 26.3.1986 § 82)

Osa-alue	1985		1990		1995		2000	
	as.	%	as.	%	as.	%	as.	%
Rajamäki	4770	19,4	5290	19,6	5460	18,7	5600	18,1
Koko kunta	24550	100,0	27000	100,0	29130	100,0	31000	100,0

TAULUKKO 2: Työpaikkasuunnite Rajamäen osa-alueen ja koko kunnan osalta v. 1985-2000 (kv 29.4.1987 § 81)

Osa-alue	1985		1990		1995		2000	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Rajamäki								
- alkutuotanto	80	4,1	75	3,6	70	3,2	65	2,9
- jalostus	965	49,2	1005	48,8	1045	48,2	1060	47,4
- palvelut	915	46,7	980	47,6	1055	48,6	1110	49,7
Yhteensä	1960	100,0	2060	100,0	2170	100,0	2235	100,0
Koko kunta								
- alkutuotanto	700	9,2	640	7,6	580	6,3	550	5,5
- jalostus	2900	38,2	3200	33,1	3500	37,8	3700	37,0
- palvelut	4000	52,6	4560	54,3	5170	55,9	5750	57,5
Yhteensä	7600	100,0	8400	100,0	9250	100,0	10000	100,0

Soranottoon liittyvien työpaikkojen lisäksi on osayleiskaava-alueella mainittava Oy Lohja Ab:n omistama tiilihtehdas Hangontien varrella Hyvinkään rajalla. Koko Rajamäen osalta merkittävin työnantaja on luonnollisesti Oy Alko Ab.

- KUNTA
- OY ALKO AB
- SORALIIKE
- YHTEISÖ

NURMIJÄRVEN KUNTA
SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

MAANOMISTUSTILANNE

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Plirt.	Kartta 7

24. Hyvinkäänkylän harjualueiden nykytila

24.1. Rakennettu ympäristö

24.11. Asuminen

Osayleiskaava-alueelle on sijoittunut jonkin verran pienasutusta sekä loma-asutusta. Herusten rakennuskaava-alueella pientaloasutusta on lähinnä Solttilantien eteläpuolella sekä Kytäjätien pohjoispuolella Rajamäentien ympäristössä. Lomarakentaminen on keskittynyt Herustenjärvien ympäristöön.

Rakennuskaavan ulkopuolista taajarakentamista osayleiskaava-alueella on Kiljavantien varrella lähellä Hyvinkään kaupungin rajaa. Rakennettua ympäristöä on tarkemmin selvitetty erillisessä ympäristö- ja maisemaselvityksessä (liite 1).

Rakennuskaava-alueella Herusissa on vielä suhteellisen runsaasti toteutumaton asuinrakentamiskapasiteettia.

24.12. Palvelut

Osayleiskaava-alue tukeutuu sekä yksityisten että julkisten palvelujen osalta lähinnä Rajamäen taajamaan. Yksityisten palvelujen osalta alue suuntautuu suhteellisen voimakkaasti myös Hyvinkäälle.

Käpylännummen alueella Astrakanintien varrella sijaitsee seurakunnan siunauskappeli ja hautausmaa-alue.

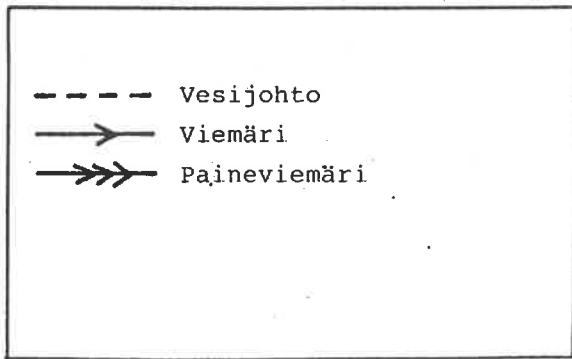
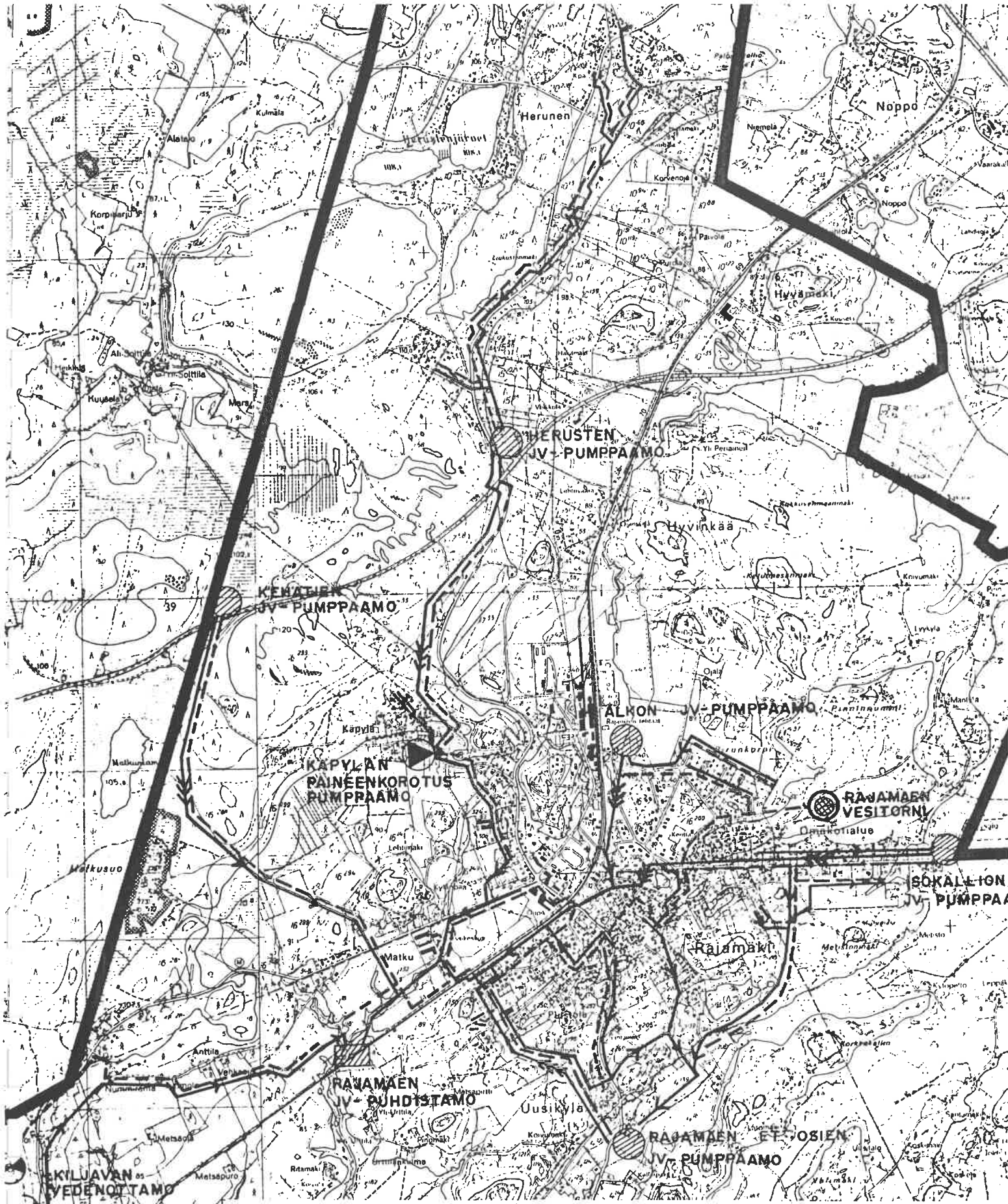
24.13. Liikenne ja tekninen huolto

Alueen liikenneverkon rungon muodostavat kantatie 53 (Hanko-Mäntsälä), maantie 131 (Kirkonkylä-Rajamäki) sekä paikallistiet 11355 (Kivimäki-Tienhaara) ja 11299 (Röykkä-Rajamäki). Muut alueella olevat tiet ovat rakennuskaavateitä tai yksityisteitä.

Herusten rakennuskaava-alue ja Oy Lohja Ab:n tiilitehtaan alue kuuluvat vesi- ja viemäriverkoston piiriin. Kartta 8.

24.14. Virkistys

Keskeisimpiä virkistyskäytössä olevia ja jo seutu-kaavatasolla osoitettuja alueita ovat Herustenjärvien ympäristö sekä Pinninnummen alue.

NURMIJÄRVEN KUNTA
SUUNNITTELUOSASTO/YLEISKAAVATOIMISTO

VESI- JA VIEMÄRIVERKOSTO

Mk.	Suunn.	Hyv.
Pvm.	Piirt.	Kartta 8

Näiden lisäksi myös muut harjualueet ovat helppokulkuisuutensa ja ympäristöarvojen takia ahkerassa virkistyskäytössä. Alueista on erityisesti syystä mainita Käpylänummi, jonne suuntautuvat osittain myös koulujen virkistys- ja liikuntakäyttö sekä Pillikorpi Herustenjärvien yhteydessä. Nämä alueet ovat lisäksi tärkeitä luonto-, ympäristö- ja opetuskohteita.

24.15. Soranottoalueet

Seuraavassa taulukossa on esitetty Nurmijärven sora- ja hiekka-alueet osa-alueittain, hakemusten mukaiset ottoalueet sekä ottoalueet, joille lupa on myönnetty:

TAULUKKO 3: Sora- ja hiekka-alueet osa-alueittain (18.4.1988)

Alue	Sora- ja hiekka-alueet yhteensä 1)		Hakemusten mukaiset otto-alueet		Ottoalueet, joille lupa myönnetty	
	Pinta-ala ha	Ainesmäärä milj.m ³	Pinta-ala ha	Ainesmäärä milj.m ³	Pinta-ala ha	Ainesmäärä milj.m ³
Herunen, Raja- mäki	837	82	230	19,8	87	5,9
Nukari-Raala	531	37	246	18,3	227	12,8
Korpi-Nummenpää (mukana myös Kil- java)	997	78	51	2,1	49	2,1
Karhunkorpi	217	10	16	0,6	15	0,6
Palojoki	87	6	6	0,2	6	0,2
Muut	219	11	5	0,1	5	0,1
Yhteensä	2888	244	554	41,1	389	21,7

1) Geologisen tutkimuslaitoksen ja ilmakuva- sekä maastohavaintojen perusteella.

Suurimmat soranottohakemukset sekä myönnettyt luvat Herusissa ja Rajamäellä ovat seuraavat.

TAULUKKO 4: Soranottohakemukset sekä myönnettyt luvat suunnittelualueella (18.4.1988)

Alue	Hakemusten mukaiset ottoalueet		Ottoalueet, joille lupa on myönnetty	
	Pinta-ala ha	Ainesmäärä milj.m ³	Pinta-ala ha	Ainesmäärä milj.m ³
Kupurinummi	41,3	6,6	40,4	3,7
Solttilannummi- Pillikorpi	115,0	5,0	44,0	2,1
Käpylänummi	49,5	5,4	-	-
Pinninummi	21,6	2,8	-	-
Yhteensä	227,4	19,8	84,4	5,8

Muita ottoalueita em. alueiden ulkopuolella on Rajamäellä ja Herusissa n. 2,2 ha.

Tällä hetkellä myönnettyjen ottolupien ainesmäärästä koko kunnassa sijoittuu siis n. neljäsosa nyt suunniteltavana olevalle alueelle.

Soranottoalueiden sijaintia on selvitetty tarkemmin erillisessä ympäristö- ja maisemaselvityksessä (liite 1).

24.2. Luonnonympäristö

Osayleiskaava-alueen luontosuhteista ja maisematekijöistä on laadittu erillinen raportti (Hyvin-käänkylän harjualueiden ympäristö- ja maisemaselvitys). Raportin on laatinut konsulttitoimisto Finnmap Oy.

Ympäristö- ja maisemaselvityksen tavoitteena on ollut tutkia maiseman rakenne ja maisemakuvalliset perustekijät sekä selvittää alueiden soveltuvuus eri maankäyttömuotoihin. Selvityksessä on osoitettu myös ne alueet, joilla ympäristöön kohdistuvat muutokset eivät maisemallisista perusteista ole suotavia (MAL 3 §). Ympäristö- ja maisemaselvitys on selostuksen liitteenä (liite 1).

24.3. Erityispiirteet ja suojelukohteet

Osayleiskaava-alueella ei ole rakennettuun ympäristöön eikä tiedossa olevia esihistoriaan liittyviä erityiskohteita. Luonnonympäristöön ja pohjaveden suojeluun liittyviä kohteita on selvitetty erillisessä ympäristö- ja maisemaselvityksessä (liite 1).

3.

TAVOITTEET

Yleiskaavoituksen tavoitteita on kunnassa käsitelty kokonaisyleiskaavan laatimisen yhteydessä. Nyt suunniteltavana olevan alueen osalta keskeisimmät näistä tavoitteista ovat seuraavat:

- Soranotto tulee saada suunnitelmalliseksi ja etenkin soranottoalueiden jälkihoidon toteuttaminen tulee varmistaa.
- Pohjaveden muodostumisalueet tulee säilyttää tilassa, jossa pohjaveden riittävyys ja puhtaana säilyminen on varmaa.

Harjualueiden osayleiskaavan tavoitteena voidaan pitää harjuihin kohdistuvien erilaisten maankäyttöpaineiden yhteensovittamista. Tällaisia paineita luovat:

- maa-ainesten ottaminen,
- alkuperäisten luonnonympäristöjen suojeleminen,
- asutus ja asukkaiden virkistyskäyttötarpeet,
- rakentaminen sekä
- pohjaveden ottaminen.

4. OSAYLEISKAAVA

41. Yleisperustelu

Osayleiskaavan keskeisinä lähtökohtina ovat olleet maisemallisten tekijöiden ja peruspiirteiden korostaminen sekä asutuksen läheisyyden asettamat vaatimukset maankäytön suunnittelulle.

Osayleiskaava kohdistuu Rajamäen taajamaa ympäröiviin sora- ja hiekka-alueisiin, varsinainen taajaman tarkastelu on jätetty osayleiskaavan ulkopuolelle.

Osayleiskaava on laadittu merkinnöiltään ja määräyksiltään varsin yksinkertaiseen muotoon pyrkien keskittymään alueiden käytön kannalta olennaisimpiin piirteisiin.

Osayleiskaava rakentuu varsin pitkälle laaditun ympäristö- ja maisemaselvityksen pohjalle. Asutuksen läheisyys ja virkistyskäyttö on asettanut kuitenkin osayleiskaavan sisällölle omat vaatimuksensa virkistystyksen kannalta keskeisten alueiden osalta.

Osayleiskaavan aluevaraukset jakautuvat eri maankäyttömuotojen osalta seuraavasti:

TAULUKKO 5:

Osayleiskaava-alueen jakaantuminen eri maankäyttömuotoihin.

Merkintä	Pinta-ala ha
AP 1)	100
T	10
RA	25
V	180
W	20
E	25
M	300
MU	185
S	125
EO	70
Yhteensä	1040

1) Merkintöjen selitykset on tuotu esiin kohdassa 42.

42. Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä aluerajaukset42.1. Rakennetut alueet

Rakennettuja alueita koskevat osayleiskaavassa seuraavat kaavamerkinnot ja -määräykset:

AP Pientalovaltainen asuntoalue

Herusten rakennuskaavan pientalovaltaiset alueet erittelemättä niihin sisältyviä palvelu- ym. toimintojen alueita on merkitty osayleiskaavaan asun-

toalueiksi. Rajaus noudattaa kokonaisyleiskaavaehdotuksen ja rakennuskaavan periaatteita.

Asuntoalueeksi (AP) on merkitty myös Kiljavantien varren pientaloasutusta lähellä Hyvinkään rajaa. Alue sisältyy yleiskaavaehdotuksen pientalovaltaiseen alueeseen (AP5) ollen kuitenkin Rajamäen rakennuskaavan ulkopuolista aluetta. Taaja-asutuksen muodostamiseen rakennuskaavan ulkopuolisilla alueilla tarvitaan rakennuslain 5 §:n mukainen poikkeuslupa.

T Teollisuusalue

Herusten pohjoispuolella oleva rakennuskaavassa esitetty teollisuusalue on merkitty osayleiskaavaan omalla merkinnällään.

Rajaus noudattaa yleiskaavaehdotusta ja se edellyttäisi rakennuskaavan mukaisen alueen supistamista kunnan rajalta kunnallisteknisten vaikeuksien vuoksi. Oy Lohja Ab:n tiilitehtaan alue Hanko-Hyvinkää -tien varrella on myös merkitty teollisuusalueeksi.

RA Loma-asuntoalue

Herustenjärvien rannan loma-asutus on merkitty rakennuskaavan mukaisesti. Läntisen järven pohjoisrannan aluevarausta on laajennettu hieman kunnan uimarannan suuntaan.

Pinninnummen itäpuolella sijaitseva loma-asutukseen palstoitettu alue on merkitty loma-asuntoalueeksi kokonaisyleiskaavaehdotuksen mukaisesti. Tällä alueella tarvitaan taaja-asutuksen muodostamiseen rakennuslain 5 §:n mukainen poikkeuslupa.

Liikennealueet

Osayleiskaava-alueella sijaitsevat merkittävimmät liikenneväylät on jaoteltu kolmeen luokkaan: seudulliset pääväylät, alueelliset pääväylät sekä yhdystiet.

Seudullisena pääväylänä on osoitettu Hangontie (kt 53), joka kulkee Rajamäen ja Herusten välistä.

Alueellisina pääväylinä on osoitettu Rajamäentie (mt 131) sekä Kiljavantie (pt 11299). Muut alueen keskeiset liikenneväylät on osoitettu yhdysteiksi. Edellä mainittujen lisäksi alueen yleisiä teitä ovat pt 11355 Rajamäeltä Noppoon ja Kytäjälle joutava tie (pt 11353).

42.2. Maa- ja metsätalousalueet

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Perinteiseen maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitettut alueet on osoitettu osayleiskaavassa merkinnällä M (maa- ja metsätalousvaltainen alue). Alueille ei ole annettu RakL 124a §:n mukaista toimenpidekieltoa maa-ainesten ottamisen osalta.

M-merkinnällä osoitetut alueet ovat lähinnä metsävaltaisia alueita, joiden sijainti asutuksen ja virkistyskäytön kannalta ei ole kovin keskeinen. Laajimmat yhtenäiset tällä merkinnällä osoitetut alueet ovat välittömästi Hangontien ja Kiljavantien pohjoispuolella.

Rakentamisen ohjaus M-alueilla tapahtuu kunnan voimassa olevan rakennusjärjestyksen sekä yleiskaavassa osoitettujen periaatteiden mukaisesti. Taaja-asutuksen muodostamiseen tarvitaan rakennuslain 5 §:n mukainen poikkeuslupa.

MU Maa- ja metsätalousvaltainen alue, ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja

Sellaiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityistä merkitystä virkistyskäytön tai ympäristöarvojen osalta, on osoitettu merkinnällä MU. Tällaisia alueita on Käpylännummella ja Pillikorvessa. Aluevarausten perustelut on esitetty seuraavassa:

Käpylänummi:

- keskeistä virkistyskäyttöaluetta, jota hyödyntävät Rajamäen taajaman asukkaiden ja läheisten koulujen lisäksi myös ulkopuoliset käyttäjät
- yhdistää Kiljavannummen harjualueen Rajamäen pohjoispuoliseen harjualueeseen
- alueella sijaitsee Rajamäen hautausmaa ja alue rajoittuu Käpylän asutusalueeseen
- alueen eteläosa rajoittuu sekä itä- että länsipuolelta ympäristöltään arvokkaisiin suoalueisiin (Matkunlampi), joiden kanssa yhdessä harjukannas muodostaa arvokkaan kokonaisuuden
- alueella on kaksi rantakivikkoa (sisältyvät S-merkintään)
- maakunnallinen 7 veljeksen ulkoilureitti kulkee alueen kautta.

Pillikorpi

- ehjä, ympäristöstään selkeästi esiinnou-seva kokonaisuus
- länsi- ja pohjoisreunat erittäin jyrkät
- rajoittuu eteläosastaan Herusten järviin, joiden merkitys virkistyskäytön kannalta on suuri Nurmijärven vähäisten vesistöjen takia
- rajoittuu pohjoisosastaan Tirmun pelto-alueeseen
- maakunnallinen 7 veljeksen ulkoilureitti kulkee alueen kautta.

MU-alueilla on voimassa RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto. Kaavamääräyksessä on annettu lisäksi alueen metsänhoitoon liittyviä ohjeita.

Rakentamisen ohjauksen osalta on MU-alueilla voimassa samanlaiset periaatteet kuin M-alueillakin.

42.3. Virkistysalueet

V Virkistysalue

Tehokkaimmassa ulkoilu- ja virkistyskäytössä olevat alueet on osoitettu erityisellä virkistysaluemerkinnällä (V).

Virkistysalueina on osoitettu Herusten suunnalla rakennuskaavoitettuihin asuntoalueisiin liittyvät lähivirkistysalueet kokonaisyleiskaavaehdotuksen mukaisesti. Virkistysalueina on osoitettu myös Herustenjärvien ympäristö rakennettuja loma-asuntoalueita lukuunottamatta sekä Palosenkallion alue. Osayleiskaavassa on näin osoitettu yhtenäinen virkistysalueverkko Solttilannummelta pohjoiseen aina kunnan rajalle saakka.

Virkistysalueina on osoitettu myös Pinninnummen alue vahvistetun seutukaavan mukaisesti sekä Kehityksen majan alue Kiljavantien varressa.

Soranottoalueiden kunnostamista virkistyskäyttöön on esitetty Kupurinnummen ja Liukustenmäen alueella. Näistä Kupurinnummen aluetta voidaan hyödyntää pienessä mittakaavassa esim. talviurheilualueena alueen kauniiden näköalojen ja muodostuvien rinteiden ansiosta.

V-alueilla on voimassa RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto. Kaavamääräyksissä on annettu lisäksi alueen metsänhoitoon liittyviä ohjeita.

Ulkoilureitit

Alueella oleva ulkoilureitistö on osoitettu ohjeellisena osayleiskaavakartalla. Merkittävin alueen ulkoilureitistö on maakunnallinen 7 veljeksen vaellusreitti, joka kulkee Pirkkolasta Helsingistä Hyvinkäälle.

42.4. Suojelualueet

S Suojelualue

Suojelualuemerkinällä on osoitettu seuraavat luonnonsuojelun kannalta tärkeitä alueet ja kohteet:

- **Petkelsuon Nurmijärven puoleinen osa**
Arvokas ja edustava Etelä-Suomen kermikeidas, joka on valtakunnallinen suojelukohde. Vahvistetun seutukaavan mukainen suojelualue.
- **Matkunsuon Nurmijärven puoleinen osa**
Kasvillisuudeltaan ja linnustoltaan arvokas suo, joka on osittain ojitettu. Vahvistetun seutukaavan mukainen suojelualue.

- **Solttilannummi**
Kuuluu valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan. Harvinainen ja edustava geologinen muodostelma, jota käytetään tieteellisenä tutkimuskohteena. Vahvistetun seutukaavan mukainen suojelukohde.
- **Tirmuntien varrella oleva lähdeperäinen suo**
Suojelukohde, jolla on paikallista merkitystä.
- **Kiljavantien pohjoispuolella oleva tervaleppäkorpi**
Harvinainen ja uhanalainen korpialue, jolla on paikallista merkitystä.
- **Käpylän alueen eteläpuolella oleva räme**
Opetuskohteeksi hyvin soveltuva rämealue, jolla on paikallista merkitystä.
- **Käpylänummen rantakivikot**
Geologisesti arvokkaat jääkauden aikaiset rantakivikkomuodostelmat, joilla on paikallista merkitystä.
- **Pinninummen lehtoalue**
Kasvistollisesti arvokas lehtoalue, joka on rauhoitettu luonnonsuojelulain mukaisesti 26.11.1986.

S-alueilla on voimassa RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto. Kaavamääräyksissä on annettu lisäksi alueen metsänhoitoon liittyviä ohjeita.

42.5. Pohjavedenottoalueet suojavyöhykkeineen

Pohjaveden suoja-alueet on merkitty tehtyjen selvitysten mukaan osayleiskaavakartalle.

Suunnittelualueella sijaitsevat Oy Alko Ab:n Kaunissyryn ja Marsin vedenottamot sekä Käpylänummen tekopohjavedenmuodostumisalue. Suunnittelualueen maankäyttöön vaikuttavat lisäksi Hyvinkään puolella oleva Ali-Solttilan vedenottamo sekä lähellä Oy Alko Ab:n tehdasta oleva Sörkän vedenottamo.

Vesioikeus on vahvistanut suoja-alueet Kaunissyryn ja Ali-Solttilan ottamoille.

Pohjavesikysymyksiä on selvitetty tarkemmin erillisessä ympäristö- ja maisemaselvityksessä (liite 1).

42.6. Muut aluevaraukset

W Vesialue

Herustenjärvien alue on osoitettu vesialuumerkinnällä.

E Erityisalue

Oy Alko Ab:n Kaunissyryn ja Marsin vedenottamot sekä Käpylänummen tekopohjavedenmuodostumisalue on osoitettu erityisaluumerkinnällä. Samalla merkinnällä on osoitettu Rajamäen hautausmaa laajenuksineen ja Hanko-Hyvinkää -tiehen rajautuva Oy Alko Ab:n ampumarata.

EO Maa-ainesten ottoalue

Suoranaisesti maa-ainesten ottoon tarkoitetut alueet on osoitettu omalla aluevarausmerkinnällä EO. Valtaosalla näistä alueista on voimassaoleva MAL:n mukainen ottolupa.

Maa-ainesten oton suhteen pyritään osa-alueittain seuraavaan:

1. Kupurinummi (Kytäjätien pohjoispuoliset alueet)
 - harjun luoteisreunaan sijoittuvan ottotoiminnan jatkaminen ja loppuunsaattaminen
 - harjun keskiosan jatkuminen yhtenäisenä Hyvinkään puolelle varmistetaan ottoalueen rajauksella kuntien rajalla
 - jälkihoidetaan harjun uusi luoteisreuna muodoiltaan entisen luoteisreunan kaltaiseksi kuitenkin ottaen huomioon virkistyskäytön tarpeet
 - harjulta Petkelsuolle avautuva maisema säilytetään
 - Palosenkallion ja Nopon tien välinen alue säilytetään koskemattomana
 - Kytäjätien pohjoispuolisella alueella kiinnitettävä erityistä huomiota pohjavesikysymyksiin (Herustenjärvien läheisyys).

2. Liukustenmäki
 - Herustenjärvien läheisyyden vuoksi tulee pohjavesikysymyksiin kiinnittää erityistä huomiota
 - maa-ainesten ottamisessa otetaan huomioon alueen tuleva käyttö. Aluetta tullaan käyttämään asuamiseen ja virkistystoimintaan
 - Solttilannummen merkitys suoje-lualueena otetaan huomioon ottamistoiminnassa.

Solttilannummella olevaa ottoaluetta ei ole erikseen osoitettu, vaan alue on sisällytetty suojelualueeseen. Tämän alueen jälkihoidossa on oleellista sen sopeutuminen Solttilannummen suojelu- ja virkistysluonteeseen.

43. Maankäyttöratkaisut soranoton kannalta

Osayleiskaavan aluevarauksia arvioitaessa on keskeistä niiden merkitys soranoton kannalta. Tässä suhteessa voidaan todeta, että vahvistetun rakennuskaavan alueilla sekä osayleiskaavan V-, S- ja MU-alueilla on voimassa RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto koskien kaivamis-, louhimis-, ta-soittamis- tai täyttämistyötä sekä puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä. Näillä alueilla on lupa maa-ainesten ottamiseen myönnettävä, ellei

- ottaminen turmele kaupunki- tai maisemakuvaa tai
- vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Näillä alueilla ottamishakemusten käsittely perustuu siten lähinnä kahteen asiakirjaan:

- harjualueiden ympäristö- ja maisemaselvitykseen, jossa on käsitelty maisemakuvaan liittyviä kysymyksiä sekä
- harjualueiden osayleiskaavaan ja sen aluevarausmerkintöihin.

Näiltä osin voidaan todeta, että mahdollinen maa-ainesten ottaminen osa- yleiskaavan V-, S- tai MU-alueilta vaikeuttaisi näiden alueiden käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä ottamisluvan myöntämiselle näin ollen pääsääntöisesti ole RakL 124a §:n mukaisia perusteita, vaikka ympäristö- ja maisemaselvitys ei tähän ehdottoman kielteisesti kaikilla alueilla suhtaudukaan.

Rakennuskaavoitetun alueen sekä V-, S- ja MU-alueiden ulkopuolella sovelletaan lupahakemusten käsittelyyn MAL:n säännöksiä. MAL 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Myös näiden tekijöiden arvioimisessa ovat osayleiskaava ja erityisesti siihen liittyvä ympäristö- ja maisemaselvitys keskeisessä asemassa.

5. TOTEUTTAMINEN

Osayleiskaava on apuna kunnalle ja eri piirihallintoviranomaisille aluetta koskevien hankkeiden arvioimisessa. Tärkeimpänä osayleiskaavan toteuttamiseen liittyvänä tehtävänä voidaan pitää maa-ainesten ottohakemusten käsittelyä.

Maa-aineasiat valmistelee kunnanhallitukselle kaavoituslautakunta. Sama koskee myös puiden kaatamista niillä alueilla, joilla on RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto.

Rakentamista säätelevät rakennuskaavoitetun alueen ulkopuolella kunnan rakennusjärjestys ja kokonaisy-leiskaavaehdotuksen rakentamista ohjaavat periaatteet. Taaja-asutuksen muodostamiseen rakennuskaavoitetun alueen ulkopuolella tarvitaan poikkeuslupa rakennuslain 5 §:n säännöksistä.

6. KÄSITTELYVAIHEET

Päätös Hyvinkäänkylän harjualueiden osayleiskaavan laatimisesta tehtiin 27.5.1987 § 121 kunnanvaltuustossa ja suunnittelutyö käynnistyi välittömästi. Heti työn alkuvaiheessa järjestettiin alueen asukkaille ja maanomistajille yleisötilaisuus 25.8.1987, jossa selvitettiin osayleiskaavan laatimisen taustoja ja periaatteita ja samalla käytiin myös tavoitekeskustelua työn sisällöstä.

Osayleiskaavatyöhön liittynyt erillinen ympäristö- ja maisemaselvitys valmistui 30.11.1987, jolloin se hyväksyttiin ympäristölautakunnassa. Työtä on käytetty pohja-aineistona osayleiskaavaa laadittaessa. Työn laatijana oli Finnmap Oy.

Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on käyty lisäksi seuraavat neuvottelut:

- 15.12.1987 Oy Lohja Ab (Aarnio)
- 15.12.1987 TVL:n Uudenmaan piiri (Juntunen)
- 16.12.1987 Tauno Valo Oy (Tauno ja Vesa Valo)
- 16.12.1987 Oy Alko Ab (Peltomaa)
- 17.12.1987 ympäristöministeriö (Pantzar, Perttilä ja Ellilä), Uudenmaan lääninhallitus (Heinämies, Finnlund) ja Helsingin seutukaavaliitto (Miettinen).

Osayleiskaavasta laadittiin kolme alustavaa luonnosta, joita käsiteltiin periaatetasolla kunnanhallituksessa 1.2.1988.